

رابطه میان نحوه و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با ازدواج جوانان تهرانی

سمیه تاجیک اسماعیلی^۱

مجید مقدسی^۲

تاریخ وصول: ۹۵/۱۱/۰۶

تاریخ پذیرش: ۹۶/۰۶/۰۸

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر میزان و نحوه استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با تأکید بر فیس‌بوک بر ازدواج و ملاک‌های همسرگزینی جوانان دختر و پسر منطبقه ۶ تهران طراحی و اجرا شده است. روش تحقیق پیمایشی و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه محقق‌ساخته است. جامعه آماری ۲۳۵۰۰ نفر و حجم نمونه بر اساس جدول مورگان ۲۰۰ نفر است. یافته‌های حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد، میان میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با ملاک‌های همسرگزینی جوانان تهرانی رابطه معناداری وجود ندارد. فرضیه‌ی رابطه میان نحوه استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با ملاک‌های همسرگزینی جوانان تهرانی، به اثبات رسید. یافته‌ها مبین این است که معیار ازدواج در بین دو گروه جنسی دختر و پسر متفاوت نمی‌باشد. نتایج نشان داد میان سن و میزان استفاده از شبکه اجتماعی فیس‌بوک رابطه قوی وجود دارد. نتایج نشان داد میان سن و نوع استفاده از شبکه اجتماعی فیس‌بوک ارتباط معنادار وجود ندارد. همچنین میان تحصیلات و میزان استفاده از شبکه اجتماعی مجازی و میان تحصیلات و نوع استفاده از شبکه اجتماعی فیس‌بوک رابطه معنی‌داری وجود ندارد.

واژگان کلیدی: شبکه‌های اجتماعی مجازی، فیس‌بوک، ازدواج، جوانان، تهران.

۱- عضو هیأت علمی گروه ارتباطات، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شرق، تهران، ایران. (نویسنده مسئول).

s.t.esmaeili@gmail.com

۲- کارشناس ارشد برنامه‌ریزی فرهنگی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

مقدمه

انقلاب الکترونیکی و تشکیل جامعه اطلاعاتی حوزه فرهنگی را نیز تحت تأثیر قرار داده است. گسترش استفاده از اطلاعات باعث ایجاد ارتباط و نزدیکی میان فرهنگ‌های گوناگون و تأثیر و تأثر آنان از یکدیگر شده است. به گونه‌ای که می‌توان اظهار داشت که در حال حاضر فرهنگ بیش از دیگر دوره‌های پیشین سرشار از اطلاعات شده است. به همین دلیل برخی بر این اعتقادند که ما در محیطی لبریز از رسانه‌ها زندگی می‌کنیم، به این معنا که زندگی امروزی اصولاً پیرامون نمادسازی امور، مبادله و دریافت و ... دور می‌زند. بر این اساس ارزش‌های فرهنگی، اعتقادات و الگوهای رفتاری جوامع، به شدت تحت تأثیر تکنولوژی اطلاعاتی قرار گرفته است به گونه‌ای که حتی آن‌ها را در معرض چالش دگرگونی و تغییرات اساسی قرار داده است.

فن‌آوری‌های نوین ارتباطی در پایان قرن بیستم شرایط تازه‌ای برای تسهیل دسترسی به اخبار و اطلاعات فراهم کرده‌اند. رشد و توسعه این فن‌آوری‌ها در آغاز قرن بیست‌ویکم جامعه اطلاعاتی را میسر ساخته است. "فرانک وبستر" استاد دانشگاه «تامپر» فنلاند، در کتاب «نظریه‌های جامعه اطلاعاتی» درباره این جامعه می‌نویسد: «مقبول‌ترین تعریف جامعه اطلاعاتی بر نوآوری فوق‌العاده تکنولوژیک بنا شده است. مفهوم کلیدی این است که پیشرفت‌های خیره‌کننده در پردازش، نگهداری و انتقال اطلاعات در واقع به کاربرد تکنولوژی‌های اطلاعاتی در تمامی حیات اجتماعی انجامیده است» (Webster, 2002: 20-21). علی‌رغم تمامی امکاناتی که تکنولوژی‌های ارتباطی در اختیار انسان قرار می‌دهند، به نظر می‌رسد استفاده نادرست و افراطی از آنها بیش‌تر تبعات منفی را تقویت می‌کند. به‌عنوان مثال، استفاده بیش از حد از شبکه‌های اجتماعی و پرداختن به دنیای مجازی می‌تواند بر رفتارهای اجتماعی تأثیر منفی بگذارد (Tajik esmaeili, 2010).

فن‌آوری ارتباطات و اطلاعات در مدت زمان کوتاهی که از پیدایش آن می‌گذرد توانسته است تغییرات فراوانی را در نحوه زندگی بشر به وجود آورد. دوران «مدرن» بر اساس این سرمشق مهم و ارائه شده توسط متفکران بعد از رنسانس مغرب زمین شکل گرفت: «دانش، قدرت است» و هر که مطلع‌تر و آگاه‌تر، قدرتمندتر. عصر دانایی و روشنگری نوید دنیایی را برای بشر فراهم ساخت که در آن "اطلاعات" و "دانش" تکیه‌گاه و یاری‌رسان اصلی و بنیادی برای انسان امروز به منظور توسعه و پیشرفت هستند. برخی از متفکران غربی اینچنین رابطه میان اطلاعات در جهان کنونی با مفاهیمی چون آزادی و روشنگری ترسیم می‌نمایند: «داده‌ها = اطلاعات = دانش = خرد = حقیقت = آزادی» (Tong, 2006: 134). اما این انفجار، در عصر جدید با همه فوایدی که دارد، تهی از این خطر نیست که جوامع و آدمیان را به بحران هویت دچار سازد تا چنان شوند که خود ندانند کیستند و در آن واحد ده‌ها "من" برای خود فرض کنند و برای رهایی از ابهامی به دامن ابهامی دیگر بگریزند (Sorush, 2001: 159).

خانواده، کانون حفظ سنن ملی و اخلاقی و مرکز رشد عواطف و احساسات است و نه تنها مکتب آموزش تعاون و فداکاری است بلکه کانونی برای حمایت از انسان است. خانواده، از زن و شوهر و کودکان ناشی از ازدواج حمایت می‌کند و در حفظ و گسترش قدرت، نقش مؤثری دارد؛ به بیان دیگر رابطه‌ای نزدیک بین قدرت ملی و خانواده وجود دارد که با هرگونه سستی در بقای خانواده به انحطاط ملت منجر می‌شود. آنچه در هر جامعه‌ای قبل از ازدواج از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است ملاک‌های همسرگزینی است که در جوامع خاص متفاوت است و نه تنها در جوامع متفاوت با یکدیگر فرق دارد، بلکه در زنان و مردان به گونه‌ای معنی‌دار با یکدیگر متفاوت است (Saif, 2001: 41).

از سوی دیگر چنانچه گفته شد تحولات مهم عصر حاضر مانند: شهرنشینی، صنعتی شدن، ظهور تکنولوژی‌های مهم ارتباطی و امکان حمل و نقل آسان و سریع و موارد مشابه موجب شده است که نوع روابط و تعاملات اجتماعی هم دچار تحول شود. در قرون گذشته محدودیت‌های مکانی و زمانی باعث شده است که روابط و پیوندهای اجتماعی عمدتاً حول محور خانواده و همسایگی‌ها شکل بگیرد. پیوندهای اولیه و گروه‌ها، آرایش اجتماعی را شکل می‌دهند اما بر اثر تحولات جدید که در بالا بدان اشاره شد تکنولوژی‌های ارتباطی انسان را از زندان! مکان‌ها ساخته‌اند و همین امر شرایط و زمینه را برای پیدایش نوع جدیدی از ارتباط اجتماعی (از راه دور) فراهم ساخته است که در ارتباطات چهره به چهره بخشی از مجموع ارتباطات افراد را شکل می‌دهد. اینترنت در چنین شرایطی پس از تلویزیون و تلفن و دیگر رسانه‌ها به میدان آمده است تا اجتماع جدیدی را پشتیبانی کند. در این چهارچوب اینترنت ارتباطات اجتماعی و نوع آن را تغییر نمی‌دهد بلکه اجتماع تحول یافته را پشتیبانی می‌کند (Godazgar & Mosapor, 2004). از طرفی جوامع نوینی که در پهنای فضا- زمان گسترش یافته‌اند، همواره به نوعی با توسعه فن‌آوری‌ها در آمیخته و امکان کنترل فعالیت‌های بسیار گسترده‌ای را میسر ساخته‌اند. اختراع رسانه‌های الکترونیکی، ابزاری را فراهم نموده است که تولید و بازتولید در طول فضا زمان محدودی حکومت‌های ملی، سرمایه‌گذاری‌های بازرگانی و سایر اشکال سازمان‌های اجتماعی را گسترش بنیادی داده است. رسانه‌های الکترونیکی همچنین ابزاری را ایجاد کرده‌اند که اساساً محدودی تک تک افراد برای ضبط اطلاعات و لحاظ کردن نگرش‌های مختلف افراد را توسعه داده است. این مسئله برای افراد افق‌هایی را گشوده است که می‌تواند به نحو بسیار شایسته‌ای در خلق عقاید و نیز نوعی تصمیم‌گیری مشارکت نمایند که هم به زندگی خودشان و هم به زندگی دیگران تأثیرگذار است (Slevin, 2006: 13). باید یادآور شد که پیچیدگی ارتباطات در حال گسترش در طول زمان و مکان، خطرات و آسیب‌های جدیدی را به دنبال دارد. از آنجایی که اشکال مختلف گفتگو، اقتدار و انجام با هم وزنه‌ای ایجاد کرده و جایگزین پیوندهای کهنه‌ای می‌شوند که سازمان‌ها و زندگی شخصی افراد را شکل می‌دهند چنین تحولاتی خود باعث بروز چالش‌های جدیدی می‌شوند که حرکت بسوی این آرمان‌ها اغلب آشفتنگی و تضادهایی را در پی دارد (Slevin, 2006: 24).

با توجه به مسائلی که مطرح گردید این پژوهش به سوالات زیر پاسخ می‌دهد که: نحوه و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی تا چه میزان بر ملاک‌های همسرگزینی جوانان تهرانی تأثیرگذار بوده است؟ پسران تهرانی تحت تأثیر نحوه و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی چه ملاک‌هایی را برای همسرگزینی در اولویت قرار داده‌اند؟ و دختران تهرانی تحت تأثیر نحوه و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی چه ملاک‌هایی را برای همسرگزینی قرار داده‌اند؟

باومن (۲۰۰۵) روابط مجازی عاطفی و جنسی را مثال می‌زند. به نظر باومن دلیل گرایش روزافزون دخترها و پسرها به ملاقات‌های کامپیوتری آن است که شما می‌توانید کلید حذف را فشار دهید. روابط انسان‌ها در مدرنیته سیال مثل اسکیت‌بازی روی یخ نازک است. چون از کیفیت مایوس شده‌ایم در کمیت به دنبال رستگاری هستیم و به همین دلیل مدام به سرعت خود اضافه می‌کنیم در حالی که باز به آرامش و امنیت نخواهیم رسید.

به نظر باومن همجواری مجازی به بهترین شکل، ارتباطات انسانی را در مدرنیته سیال نمایش می‌دهد. حتی افراد یک خانواده که به لحاظ فیزیکی ساعت‌ها در کنار یکدیگر قرار دارند و به ظاهر با هم زندگی می‌کنند، هر کدام با استفاده از تلفن همراه، دنیای مجازی و شبکه پیوندهای خاص خود را ساخته و در آن به سر می‌برند. دیگر وسایل ارتباطی چون تلویزیون کانال‌های گسترده و گوناگون آن، اینترنت و فضای مجازی باعث گردیده است افراد یک خانواده با استفاده از آنان و ارضای نیازهای مختلف خود - اعم از اقتصادی، عاطفی، جنسی - هر یک جزیره‌ای در خود گردیده و دیگر خانه‌ها جزایر گرم صمیمیت در وسط دریاها بسیار سیر خلوت و تنهایی نیستند. خانه‌ها از زمین بازی مشترک عشق و دوستی به محل مخاصمات ارضی و از ساختمان اتحاد و مودت به پناهگاه زیر زمینی سنگربندی شده تبدیل شده‌اند. ما به داخل خانه‌های جداگانه خود قدم گذاشته‌ایم و در را بسته‌ایم، و سپس به داخل اتاق‌های جداگانه خود می‌رویم زیرا افراد دیگر «ما» بی در اطراف خود به گونه عینی نمی‌بینند بلکه همه «من» شده‌اند (Bauman, 2005: 34). با توجه به نظریات باومن، می‌توان فضای همسرگزینی در دوران عصر رسانه‌ها و دنیای مجازی را موقعیت‌های واقعی و یا مجازی هستند که فرد در آنها دست به انتخاب همسر، دوست و یا شریک جنسی می‌زند.

گزینش در فضای همسرگزینی موقعیت یا مکانی است که گزینش‌گران این فرصت را می‌یابند تا متناسب با علایق و معیارهای خود از میان کاندیداهای گوناگون به انتخاب دست بزنند. گزینش شوندگان این امکان را می‌یابند یا فراهم می‌کنند تا خود را عرضه کنند و آن‌گونه که تمایل دارند گزینش شوند. البته می‌تواند شرایطی باشد که یک جنس بیش‌تر گزینش‌گر باشد تا گزینش شوند. مشکلات فضای همسرگزینی جدید این است که کمتر قابل پیش‌بینی بوده، غیرقابل اعتماد و بعضاً نابهنجار هستند. هم‌چنین عدم شکل‌گیری فضاهای متناسب با نظام ارزشی مهم‌ترین معضل این فضاهاست.

رابطه میان نحوه و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با ازدواج جوانان تهرانی

بر اساس نظریه فضاهای همسرگزینی، تغییر از جامعه سنتی به جوامع جدید موجب شده که سبک‌های قدیمی و سنتی همسرگزینی کم رنگ‌تر شود و به فضاهایی که قرابت بیشتری با ارزش‌های جدید و انتخاب‌گری به دست خود دختر و پسر دارد، ایجاد شود که این فضاها غالباً محدود هستند. محیط‌های آموزش عالی، شبکه‌های همسریابی اشخاص خیر، شبکه‌های اینترنتی همسریابی و دوست‌یابی اینترنتی، از جمله فضاهای جدیدی هستند که نیاز هست درباره کارایی و تناسب آن‌ها با ارزش‌های متنوع جامعه جدیدی بررسی و تحقیق بیشتری صورت گیرد. با توجه به محدودیت در این باره، فضاهای نابهنجار گزینش‌گری و گزینش‌شوندگی نابهنجاری ایجاد شده و خواهد شد که نه تنها ممکن است به ازدواج سالم و مبتنی بر انتخاب آزادانه‌ی هر دو طرف نینجامد، بلکه در صورت ازدواج، احتمال ایجاد اختلافات را در تداوم زندگی مشترک در خود خواهد داشت. مهمانی‌های شبانه دختران و پسران (با عنوان انواع پارتی‌ها)، ولگردی و پرسه‌زدن در خیابان‌ها، فروشگاه‌ها و نمایشگاه‌ها و از این قبیل رفتارها، فضاهایی هستند که در آن‌ها از تمامی معیارهای گزینش، فقط معیار ظاهر بررسی می‌شود و به همین دلیل، نابهنجاری در ظاهرسازی برای دل‌فریبی گزینش‌گران و گزینش‌شوندگان، در هر دو جنس صورت می‌گیرد.

با توجه به مطالبی که ذکر گردید هدف اصلی پژوهش حاضر، مطالعه و بررسی تأثیر نحوه و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر ازدواج جوانان تهرانی است و اهداف فرعی شامل:

۱- مطالعه و بررسی بررسی تأثیر اینترنت و شبکه‌های اجتماعی بر ملاک‌های همسرگزینی پسران تهرانی.

۲- مطالعه و بررسی تأثیر نحوه و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر ازدواج دختران تهرانی.

۳- مطالعه و بررسی تأثیر سن بر میزان و نوع استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با تأکید بر فیس‌بوک.

۴- مطالعه و بررسی تأثیر تحصیلات بر میزان و نوع استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با تأکید بر فیس‌بوک.

بر این اساس، فرضیه‌های پژوهش شامل موارد ذیل است:

۱- میان میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با ملاک‌های همسرگزینی جوانان تهرانی رابطه وجود دارد.

۲- میان نحوه استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با ملاک‌های همسرگزینی جوانان تهرانی رابطه وجود دارد.

۳- معیار ازدواج در بین دو گروه جنسی دختر و پسر متفاوت می‌باشد.

۴- میان سن و میزان استفاده از شبکه اجتماعی فیس‌بوک ارتباط معنادار وجود دارد.

- ۵- میان سن و نوع استفاده از شبکه اجتماعی فیس‌بوک ارتباط معنادار وجود دارد.
- ۶- میان تحصیلات و میزان استفاده از شبکه اجتماعی فیس‌بوک ارتباط معنادار وجود دارد.
- ۷- میان تحصیلات و نوع استفاده از شبکه اجتماعی فیس‌بوک ارتباط معنادار وجود دارد.

ابزار و روش

روش پژوهش حاضر، پیمایشی و ابزار اندازه‌گیری آن پرسشنامه است. جامعه آماری مورد نظر در پژوهش حاضر، جوانان منطقه ۶ شهر تهران می‌باشد که طبق گزارش اداره آمار ۲۳۵۰۰ نفر هستند. بر اساس جدول مورگان حجم نمونه ۲۰۰ نفر می‌باشد که این تعداد از میان جامعه آماری به صورت تصادفی انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش «پرسشنامه محقق ساخته» بوده که دارای ۲۱ سوال است که ۴ سوال به اطلاعات جمعیت‌شناختی، ۲ سوال متغیر میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی، ۵ سوال متغیر نحوه استفاده از شبکه‌های اجتماعی و ۱۰ سوال به متغیر معیارهای همسرگزینی را می‌سنجند. در این تحقیق از روش «روایی محتوایی» برای تعیین روایی پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. در پژوهش حاضر پرسشنامه محقق ساخته به همراه سوال‌ها، اهداف و فرضیه به چند تن از اساتید صاحب‌نظر در علوم اجتماعی و علوم ارتباطات داده شده، پس از مطالعه و بررسی سوال‌هایی که مورد توافق بود، سوالات مورد نظر تأیید شده و سپس پرسشنامه اجرا گردید.

پایایی یا قابلیت اتکا^۱ یکی از ویژگی‌های فنی اندازه‌گیری است و با این امر سروکار دارد که ابزار اندازه‌گیری در شرایط مختلف تا چه اندازه نتایج یکسانی به دست می‌دهد. منظور از قابلیت‌های اتکا، ثبات واحد اندازه‌گیری است. برای سنجش پایایی پرسشنامه نگرش‌سنجی جوانان شهر تهران بین سنین ۱۵ تا ۳۵ سال نسبت به امر ازدواج از روش ضریب آلفای کرونباخ استفاده و ضریب آلفا ۰/۷۶ محاسبه شده است که بیانگر پایایی لازم شاخص‌های اندازه‌گیری می‌باشد.

یافته‌ها

فرضیه ۱: میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر ملاک‌های همسرگزینی جوانان تهرانی مؤثر است.

جدول (۱): ضرایب همبستگی میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی و ملاک‌های همسرگزینی جوانان

مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	برآورد انحراف معیار
۱	۱۰۸.a	۰/۰۱۲	۰/۰۰۳	۳/۵۸۴

رابطه میان نحوه و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با ازدواج جوانان تهرانی

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد میزان ضریب تعیین رگرسیون برابر با $0/01$ می‌باشد که این میزان نشان می‌دهد که یک درصد از میزان تغییرات حاصل در ملاک‌های همسرگزینی مربوط به میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی می‌باشد.

جدول (۲): نتایج تحلیل واریانس

سطح معنی‌داری	F	مجدور ماتکین	درجه آزادی	مجموع مجدورات	بین گروه‌ها
۲۵۸.۵	۱/۲۹۵	۱۶/۶۳۷	۱	۱۶/۶۳۷	
		۱۲/۸۴۵	۱۰۹	۱۴۰۰/۱۲۰	درون گروه‌ها
			۱۱۰	۱۴۱۶/۷۵۷	جمع

جدول تحلیل واریانس فوق نتایج ضریب تعیین رگرسیون را تأیید می‌کند و نتایج حاصل از جدول نشان می‌دهد F مشاهده شده ($F=1/595$) در سطح آلفای یک درصد معنادار است و فرض صفر رد می‌شود در نتیجه ضریب تعیین رگرسیون قابل تأیید است.

جدول (۳): مربوط به معادله خط رگرسیون

سطح معنی‌داری	T	بتا	خطای ضرایب		مدل
			خطای معیار	B	
۰/۰۰۰	۲۴/۵۰۳		۰/۶۵۵	۱۶/۰۴۲	عرض از میانه
۰/۲۵۸	-۰/۱۳۸	-۰/۱۰۸	-۰/۱۰۲	۰/۱۱۷	میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی

مقدار ضریب همبستگی $0/10$ و سطح معنی‌داری $0/25$ بدست آمده نشان‌دهنده این است که بین دو متغیر وجود ندارد. در نتیجه متغیر مستقل نمی‌تواند متغیر وابسته را پیش‌بینی کند.

فرضیه ۲: نحوه استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر ملاک‌های همسرگزینی جوانان تهرانی مؤثر است.

جدول (۴): ضرایب همبستگی نحوه استفاده از شبکه‌های اجتماعی و ملاک‌های همسرگزینی جوانان

مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	برآورد انحراف معیار
۱	۰/۱۰۳	۰/۰۸۷		۳/۲۷۴

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد میزان ضریب تعیین رگرسیون برابر با $0/10$ می‌باشد که این میزان نشان می‌دهد که میزان تغییرات حاصل در ملاک‌های همسرگزینی مربوط به نحوه استفاده از شبکه‌های اجتماعی می‌باشد.

جدول (۵): نتایج تحلیل واریانس

سطح معنی‌داری	F	مجدور میانگین	درجه آزادی	مجموع مجدورات	بین گروه‌ها
۰/۰۱۷۵	۶/۱۱۳	۶۴/۴۷۰	۱	۶۴/۴۷۰	
		۱۰/۵۴۶	۵۳	۵۵۸/۹۱۲	درون گروه‌ها
			۵۴	۶۲۳/۳۸۲	جمع

جدول تحلیل واریانس فوق نتایج ضریب تعیین رگرسیون را تأیید می‌کند و نتایج حاصل از جدول نشان می‌دهد F مشاهده شده ($F=6/113$) در سطح آلفای یک درصد معنادار است و فرض صفر رد می‌شود در نتیجه ضریب تعیین رگرسیون قابل تأیید است.

جدول (۶): نتایج معادله خط رگرسیون

سطح معنی‌داری	T	بتا	خطای ضرایب		مدل
			B	خطای معیار	
۰/۰۰۰	۹/۵۴۸		۱/۳۰۰	۱۱/۴۵۶	عرض از مبدا
۰/۰۱۷	۲/۴۷۳	۰/۳۲۲	-۰/۱۲۳	-۰/۳۰۵	نحوه استفاده از شبکه‌های اجتماعی

مقدار ضریب همبستگی $0/32$ و سطح معنی‌داری $0/01$ بدست آمده نشان‌دهنده این است که همبستگی ضعیف و رابطه معنی‌دار می‌باشد. مقدار ضریب تعیین $0/10$ بیانگر قدرت پیش‌بینی پایین متغیر است. قدرت پیش‌بینی متغیرها بدین ترتیب توجیح می‌گردد که به ازای یک واحد تغییر در نحوه استفاده از شبکه‌های اجتماعی، $0/32$ متغیر وابسته (ملاک‌های همسرگزینی) پیش‌بینی می‌گردد. فرضیه ۳: معیار ازدواج در بین دو گروه جنسی دختر و پسر متفاوت می‌باشد.

جدول (۷): تفاوت معیار ازدواج در بین دو گروه جنسی دختر و پسر

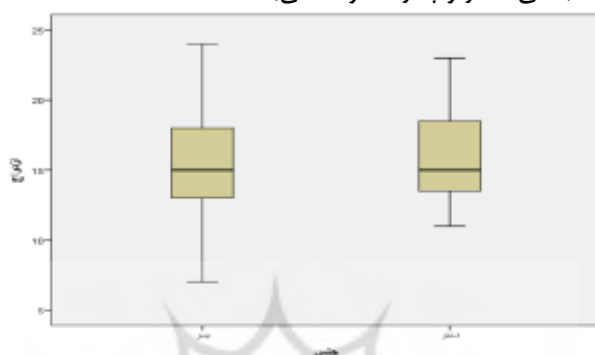
جنس	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای معیار میانگین
مرد	۷۱	۱۵۰۰۸	۳۰۸۱۶	۰/۴۵۳
زن	۴۰	۱۵۰۹۸	۳۰۱۰۹	۰/۴۹۲

جدول (۸): آزمون T گروه‌های مستقل

t-test میانگین‌های برابر						
تفاوت یا فاصله اطمینان ۹۵٪	انحراف معیار	تقابل میانگین	سطح معنی‌داری (دو دامنه) Sig	درجه آزادی	T	Sig F
حد بالا حد پایین	۰/۷۰۸	-۰/۸۹۰	۰/۲۱۱	۱۰۹	-۱/۳۵۸	۱/۲۶۴
۰/۵۱۲	۰/۶۶۸	-۰/۸۹۰	۰/۱۸۶	۹۵/۱۲۵	-۱/۳۳۲	

رابطه میان نحوه و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با ازدواج جوانان تهرانی

براساس اطلاعات بدست آمده از جداول آزمون T گروه‌های مستقل مقدار محاسبه شده در سطح اطمینان ۹۵٪ و احتمال خطای ۵٪ و غیرهم جهت بودن حد بالا و حد پایین و (sig) سطح معنی‌داری بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد بنابراین فرض H یک رد و فرض H صفر تأیید می‌شود. بدین معنی که معیار ازدواج در بین دو گروه جنسی دختر و پسر متفاوت نمی‌باشد.

نمودار (۱): تفاوت معیار ازدواج در بین دو گروه جنسی دختر و پسر

فرضیه ۴: به نظر می‌رسد میان سن و میزان استفاده از شبکه اجتماعی فیس‌بوک ارتباط معنادار وجود دارد.

جدول (۹): همبستگی بین میزان استفاده از فضای مجازی و سن

میزان استفاده از فضای مجازی		سن	
مقدار پیرسون	۱	مقدار پیرسون	سن
سطح معنی داری	.۰۲۶	سطح معنی داری	.۷۱۲
مجموع	۲۰۰	مجموع	۲۰۰
میزان استفاده از فضای مجازی	مقدار پیرسون	میزان استفاده از فضای مجازی	سن
سطح معنی داری	.۰۲۶	سطح معنی داری	.۷۱۲
مجموع	۲۰۰	مجموع	۲۰۰

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد میزان r بدست آمده ($r = ۰/۱۱$) در سطح آلفای ۱ صدم با سطح معنی‌داری ۰/۰۲ از نظر آماری معنی‌دار است بنابراین فرض صفر رد می‌شود. بین سن و میزان استفاده از فضای مجازی رابطه بسیار قوی وجود دارد.

فرضیه ۵: به نظر می‌رسد میان سن و نوع استفاده از شبکه اجتماعی فیس‌بوک ارتباط معنادار وجود دارد.

جدول (۱۰): همبستگی بین نحوه استفاده از فضای مجازی و سن

نحوه استفاده از فضای مجازی	سن
مقدار پیرسون	۱
سطح معنی داری	.۰۵۴
مجموع	۸۴
مقدار پیرسون	.۰۵۴
سطح معنی داری	.۶۲۳
مجموع	۸۴

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد میزان سطح معنی‌داری $0/05$ از نظر آماری معنی‌دار نیست بنابراین فرض صفر رد می‌شود. لذا بین سن و نحوه استفاده از فضای مجازی رابطه وجود ندارد.

فرضیه ۶: به نظر می‌رسد میان تحصیلات و میزان استفاده از شبکه اجتماعی فیس‌بوک ارتباط معنادار وجود دارد.

جدول (۱۱): همبستگی بین میزان استفاده از فضای مجازی و تحصیلات

میزان استفاده از فضای مجازی	تحصیلات
مقدار اسپیرمن	۱.۰۰۰
سطح معنی داری	.۱۱
مجموع	۸۴
مقدار اسپیرمن	.۱۱۳
سطح معنی داری	.۳۰۷
مجموع	۲۰۰

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد میزان سطح معنی‌داری $0/11$ از نظر آماری معنی‌دار نیست بنابراین فرض صفر رد می‌شود. بین تحصیلات و میزان استفاده از فضای مجازی رابطه وجود ندارد.

رابطه میان نحوه و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با ازدواج جوانان تهرانی

فرضیه ۷: به نظر می‌رسد میان تحصیلات و نوع استفاده از شبکه اجتماعی فیس‌بوک ارتباط معنادار وجود دارد.

جدول (۱۲): همبستگی بین نحوه استفاده از فضای مجازی و تحصیلات

نحوه استفاده از فضای مجازی	تحصیلات	مقدار اسپیرمن	تحصیلات
۰.۷۰-	۱.۰۰۰	سطح معنی‌داری	نحوه استفاده از فضای مجازی
۰.۳۲۳	۰.۰۷	مجموع	مقدار اسپیرمن
۲۰۰	۲۰۰	سطح معنی‌داری	نحوه استفاده از فضای مجازی
۱.۰۰۰	۰.۷۰-	مجموع	مقدار اسپیرمن
۰.۰۷	۰.۳۲۳	سطح معنی‌داری	نحوه استفاده از فضای مجازی
۲۰۰	۲۰۰	مجموع	مقدار اسپیرمن

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد میزان سطح معنی‌داری ۰/۰۷ از نظر آماری معنی‌دار نیست بنابراین فرض صفر رد می‌شود. بین تحصیلات و نحوه استفاده از فضای مجازی رابطه وجود ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

پاسخ به فرضیه اول تحقیق: به نظر می‌رسد میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر ملاک‌های همسرگزینی جوانان تهرانی مؤثر است؛ با توجه به نتایج پژوهش متغیر مستقل نمی‌تواند متغیر وابسته را پیش‌بینی کند پس می‌توان گفت که این فرضیه به اثبات نمی‌رسد. نتیجه به دست آمده از اثبات این فرضیه با تحقیقات گدازگر و موسی‌پور (۱۳۸۳) و زنجانی‌زاده و جوادی (۱۳۸۳) که در بخش پیشینه‌های تحقیق به آن اشاره شد همخوانی دارد. گدازگر و موسی‌پور (۱۳۸۳) در تحقیق مربوط به بررسی تأثیرات استفاده از اینترنت بر نسبی‌نگری هنجاری و جهانی‌نگری دانشجویان تبریز در رشته‌های مختلف به این نتیجه دست پیدا کردند که ۸۶/۹ درصد از دانشجویان مورد مطالعه به اینترنت و خدمات آن دسترسی داشته‌اند و ۸۵/۸ درصد از دانشجویان نمونه از اینترنت و خدمات آن استفاده می‌کرده‌اند و بر اساس نتیجه این پژوهش اختلاف معنی‌داری بین کاربران و غیرکاربران اینترنت در مورد احساس تعلق به ملل و جوامع دیگر وجود نداشته است. یعنی با افزایش یا کاهش میزان استفاده از اینترنت، میزان تعلق افزایش یا کاهش نمی‌یابد.

پاسخ به فرضیه دوم تحقیق: به نظر می‌رسد نحوه استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر ملاک‌های همسرگزینی جوانان تهرانی مؤثر است؛ نتایج نشان می‌دهد که همبستگی ضعیف و رابطه معنی‌دار می‌باشد و این فرضیه به اثبات می‌رسد. نتیجه این پژوهش با نظریات باومن (۱۳۸۴) تا حدودی همخوانی دارد. به نظر باومن دلیل گرایش روزافزون دخترها و پسرها به ملاقات‌های کامپیوتری آن

است که شما می‌توانید کلید حذف را فشار دهید. روابط انسان‌ها در مدرنیته سیال مثل اسکیت بازی روی یخ نازک است. چون از کیفیت مایوس شده‌ایم در کمیت به دنبال رستگاری هستیم و به همین دلیل مدام به سرعت خود اضافه می‌کنیم در حالی که باز به آرامش و امنیت نخواهیم رسید.

به نظر باومن همجواری مجازی به بهترین شکل، ارتباطات انسانی را در مدرنیته سیال نمایش می‌دهد. حتی افراد یک خانواده که به لحاظ فیزیکی ساعت‌ها در کنار یکدیگر قرار دارند و به ظاهر با هم زندگی می‌کنند، هر کدام با استفاده از تلفن همراه، دنیای مجازی و شبکه پیوندهای خاص خود را ساخته و در آن به سر می‌برند. دیگر وسایل ارتباطی چون تلویزیون کانال‌های گسترده و گوناگون آن، اینترنت و فضای مجازی باعث گردیده است افراد یک خانواده با استفاده از آنان و ارضای نیازهای مختلف خود - اعم از اقتصادی، عاطفی، جنسی - هر یک جزیره‌ای در خود گردیده و دیگر خانه‌ها جزایر گرم صمیمیت در وسط دریاها بسیار سیر خلوت و تنهایی نیستند. خانه‌ها از زمین بازی مشترک عشق و دوستی به محل مخاصمات ارضی و از ساختمان اتحاد و مودت به پناهگاه زیرزمینی سنگربندی شده تبدیل شده‌اند. ما به داخل خانه‌های جداگانه خود قدم گذاشته‌ایم و در را بسته‌ایم، و سپس به داخل اتاق‌های جداگانه خود می‌رویم زیرا افراد دیگر «ما»یی در اطراف خود به گونه عینی نمی‌بینند بلکه همه «من» شده‌اند (Bauman, 2005: 34).

با توجه به نظریات باومن، می‌توان فضای همسرگزینی در دوران عصر رسانه‌ها و دنیای مجازی را موقعیت‌های واقعی و یا مجازی دانست که فرد در آن‌ها دست به انتخاب همسر، دوست و یا شریک جنسی می‌زند. فضاهای همسرگزینی را می‌توان به دو دسته سنتی و جدید تقسیم کرد. فضا لزوماً مکان نیست بلکه موقعیت است. هم چنین کارایی این فضاها در زندگی مشترک متفاوت است و کارایی هر کدام از آنها در فرآیند همسرگزینی و تداوم زندگی مشترک تأثیر به‌سزایی دارد. بر اساس نظریه فضاهای همسرگزینی، تغییر از جامعه سنتی به جوامع جدید موجب شده که سبک‌های قدیمی و سنتی همسرگزینی کم‌رنگ‌تر شود و به فضاهایی که قرابت بیشتری با ارزش‌های جدید و انتخاب‌گری به دست خود دختر و پسر دارد، ایجاد شود که این فضاها غالباً محدود هستند. محیط‌های آموزش عالی، شبکه‌های همسریابی اشخاص خیر، شبکه‌های اینترنتی همسریابی و دوست‌یابی اینترنتی، از جمله فضاهای جدیدی هستند که نیاز هست درباره کارایی و تناسب آن‌ها با ارزش‌های متنوع جامعه جدیدی بررسی و تحقیق بیشتری صورت گیرد. با توجه به محدودیت در این باره، فضاهای نابهنجار گزینش‌گری و گزینش‌شوندگی نابهنجاری ایجاد شده و خواهد شد که نه تنها ممکن است به ازدواج سالم و مبتنی بر انتخاب آزادانه‌ی هر دو طرف نینجامد، بلکه در صورت ازدواج، احتمال ایجاد اختلافات را در تداوم زندگی مشترک در خود خواهد داشت. مهمانی‌های شبانه دختران و پسران (با عنوان انواع پارتی‌ها)، ولگردی و پرسه زدن در خیابان‌ها، فروشگاه‌ها و نمایشگاه‌ها و از این قبیل رفتارها، فضاهایی هستند که در آن‌ها از

تمامی معیارهای گزینش، فقط معیار ظاهر بررسی می‌شود و به همین دلیل، ناپهنجاری در ظاهرسازی برای دل فریبی گزینش‌گران و گزینش‌شوندگان، در هر دو جنس صورت می‌گیرد.

پاسخ به فرضیه سوم تحقیق: معیار ازدواج در بین دو گروه جنسی دختر و پسر متفاوت می‌باشد؛ بر اساس نمودار و اطلاعات بدست آمده از جداول آزمون T گروه‌های مستقل مقدار محاسبه شده در سطح اطمینان ۹۵٪ و احتمال خطای ۵٪ و غیر هم‌جهت بودن حد بالا و حد پایین و (sig) سطح معنی‌داری بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد بنابراین فرض H یک رد و فرض H صفر تأیید می‌شود. بدین معنی که معیار ازدواج در بین دو گروه جنسی دختر و پسر متفاوت نمی‌باشد و این فرضیه نیز به اثبات نمی‌رسد.

پاسخ به فرضیه چهارم تحقیق: به نظر می‌رسد میان سن و میزان استفاده از شبکه اجتماعی فیس‌بوک ارتباط معنادار وجود دارد؛ نتایج نشان می‌دهد میزان r بدست آمده ($r = ۰/۷۱$) در سطح آلفای ۱ صدم با سطح معنی‌داری ۰/۰۲ از نظر آماری معنی‌دار است بنابراین فرض صفر رد می‌شود. لذا بین سن و میزان استفاده از فضای مجازی رابطه بسیار قوی وجود دارد.

پاسخ به فرضیه پنجم تحقیق: به نظر می‌رسد میان سن و نوع استفاده از شبکه اجتماعی فیس‌بوک ارتباط معنادار وجود دارد؛ نتایج نشان می‌دهد میزان سطح معنی‌داری ۰/۰۵ از نظر آماری معنی‌دار نیست بنابراین فرض صفر رد می‌شود. بنابراین بین سن و نحوه استفاده از فضای مجازی رابطه وجود ندارد.

پاسخ به فرضیه ششم تحقیق: به نظر می‌رسد میان تحصیلات و میزان استفاده از شبکه اجتماعی فیس‌بوک ارتباط معنادار وجود دارد؛ یافته‌ها نشان می‌دهد میزان سطح معنی‌داری ۰/۱۱ از نظر آماری معنی‌دار نیست بنابراین فرض صفر رد می‌شود. بین تحصیلات و میزان استفاده از فضای مجازی رابطه وجود ندارد.

پاسخ به فرضیه هفتم تحقیق: به نظر می‌رسد میان تحصیلات و نوع استفاده از شبکه اجتماعی فیس‌بوک ارتباط معنادار وجود دارد؛ یافته‌ها نشان می‌دهد میزان سطح معنی‌داری ۰/۰۷ از نظر آماری معنی‌دار نیست بنابراین فرض صفر رد می‌شود. بین تحصیلات و نحوه استفاده از فضای مجازی رابطه وجود ندارد.

در نهایت و به عنوان نتیجه نهایی پژوهش می‌توان گفت که ارتباط قوی میان استفاده از شبکه‌های اجتماعی و تأثیر آن ملاک‌های همسرگزینی جامعه ایرانی در شهرهای بزرگ وجود نداشته و نشان می‌دهد هنوز آشنایی‌های سنتی و در فضای واقعی نقش اصلی در انتخاب همسر برای جوانان ایرانی چه دختر و پسر ایفا می‌کنند.

References

- Bauman, Z. (2005). Liquid love. Translated by Erfan Sabeti. Tehran: Qoqnoos Publication.
- Godazgar, H, Moosapour, A. (2008).The impact of using the internet on normative, relativistic and cosmopolitan attitudes of the students of tabri university. Ferdowsi University of Mashhad, Journal of Social Sciences, No 3, page183. (text in Persian).
- Saif, Ali Akbar(2001). Educational Psychology, fifth edition. Tehran: Agah Publication.
- Slevin, J. (2005). The Internet and society. Translated by Abbas Gligori & Ali Radbav. Tehran: Ketabdar. (Text in Persian).
- Soroush, A. (2001). Akhlage Khodayan. Tehran: Tarheno publication. (Text in Persian).
- Tajik Esmaeili, S. (2010). The Effect of New Communication Technologies (Internet and Chat) on the National Identity of High School Girl Students in Tehran. PhD Thesis, unpublished. Islamic Azad University, Science and Research Branch of Tehran: (Text in Persian).
- Tong, D. (2005). Global Relations in the New Electronic Frontier in Ebo Bosah Louis Book. Translated by Parviz Alavi. Tehran: Saniehpess. (Text in Persian).
- Webster, F. (2002). Theories of the information society. Translated by Esmail Ghadimi. Tehran: Ghasidehsara publication. (Text in Persian).

